

et Wulstani episcopi jussione incœpisse, cujus orationibus suffultus veraeiter credo ad finem usque ne perduxisse. Solebat namque inter jucunda ad orationis suæ colloquia, quæ nobiscum ut pius pater frequenter habere delectabatur, non quidem solum expresso nomine, sed cunctos fratres quos forte casus sibi præsentaverat, pigritiæ et desidii arguere, cur nos otio torpentes res præcedenti sive nostro tempore gestas de possessionibus duntaxat ecclesiæ nostræ nollemus litteris commendare, cum nos et plura oculis nostris facta vidissemus, et ipse utpote vir venerandæ senectutis et canitiei multa posset recolare quæ plurimorum non erant recondita memoriæ. Aiebat etiam non minimum posteritatis nostræ temporibus, si litterali memoriæ commendaretur, huic monasterio evenire posse Deo donante proficuum, sicut e contrario si negligetur accideret damnum, dum nullus superesset qui memoria recolare posset, aut ei ætati rerum gestarum veritatem vel ordinem narrare nosset. His siquidem adhortationibus plurimum instigatus, ad postremum etiam ejus præcepto constrictus et auctoritate corroboratus, hoc opus aggredi sum exorsus, in jubentis magis orationibus quam in propriis viribus confisus. Erat namque idem reverendissimus pater noster, licet sæcularium rerum minime cupidus, hujus monasterii plurimum studens semper utilitatibus, et ne sua ut quorundam prædecessorum suorum negligentia, commissa sibi ecclesia damnum aliquod posteris temporibus pateretur, pro posse suo præcavebat providus. Unde et scrinium monasterii coram se reserari fecit, diligenterque omnia antiquorum privilegia et testamenta de possessionibus hujus ecclesiæ perscrutatus est, ne forte custodum negligentia putrefacta aut iniquorum avaritia forent distracta. Cumque ex parte ut putaverat reperisset, curavit studiose et putrescentia reparare et quæ inique distracta fuerunt strenue acquirere, acquisita vero in simul congregare, congregataque in duobus voluminibus studuit ordinare. In uno

A quidem ordinavit omnia primitiva testamenta et privilegia in quibus manifestabatur quomodo vel per quos primo terrarum possessiones huic monasterio datæ sint. In altero vero chirographa quibus beatus Oswaldus archiepiscopus, cum adjutorio regis Ælfgari, terras injuste a viris potentibus aliquanto tempore possessas ditioni ecclesiæ attulavit easque regali auctoritate et senatorum consensu et principum patriæ testimonio, data unicuique chirographi cautione, post duorum vel trium hæredum tempora juri ecclesiæ absque contradictione reddendas, chirographorum etiam exemplaribus in scrinio sanctæ ecclesiæ ob testimonium collocatis suis scriptis successoribus manifestavit. Quibus ordinatis, præcepit cuncta eodem ordine in bibliotheca sanctæ ecclesiæ scribi, quatenus etiamsi ut assolet, contingeret quod aliqua negligentia testamentales sedulæ perderentur, earum exemplaria saltem inibi conscripta nullatenus oblivioni traderentur. Hoc quoque juxta velle et imperium suum patrato, præcepit adhuc omnia privilegia et chirographa terrarum quæ proprie ad victum monachorum pertinent separatim ex his congregari, eaque similiter in duobus voluminibus eodem ordine adunari quod in hoc codicello ejus, ut prædixi, imperio pro modulo meæ parvitatatis, studiosus lector fecisse me animadvertere potest. Deprecor ergo, ut si cui hic parvitatatis meæ labor cordi sedet, orationis mercedem mihi peccatori impendere non deneget. Si cui vero displicet, aut superfluum judicat, sciat me non fastidiosus et desidiosus, sed strenuis et studiosis laborasse, eisque qui pro sanctæ matris ecclesiæ proficuo et augmentatione non solum strenue certare, verum etiam si necesse erit et semetipsos impendere non dubitant, hoc opus sacrasse. Annuat quæso omnipotens Deus, et sanctæ ecclesiæ honor et potestas jugiter crescat et augmentetur ad laudem Domini nostri Jesu Christi qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

ANNO DOMINI MXXVIII.

RADBODUS II

TORNACENSIS ET NOVIOMENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA

(Ex *Gallia christiana* nov. edit., tom. IX, col. 993)

Erat Radbodus Evrardi Tornacensis castellani avunculus, vir scientia et piis moribus apprime laudatus, ad infulas Noviomenses promotus est anno

1068, deditque Eligianis monachis anno sequenti episcopatus sui secundo, altare de *Bethencourt*. Eodem anno interfuit dedicationi ecclesiæ S. Quintini

